

ΤΑ «ΚΟΙΝΟΒΙΑ» ΤΩΝ SOCIAL
INNOVATORS ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ

■ Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Γούτα

Όλα ξεκίνησαν το 2004, όταν μια ομάδα πέντε κοινωνικών επιχειρηματιών (social entrepreneurs) στο Τορόντο του Καναδά αποφάσισε να δημιουργήσει έναν κοινόχρηστο εργασιακό χώρο όπου οι social innovators (άνθρωποι με καινοτόμες ιδέες στον χώρο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας) θα μπορούσαν να δουλεύουν απερίσπαστοι.

Οι πέντε εφάρμοσαν την ιδέα τους σε έναν χώρο 5000 τετραγωνικών ποδιών, μέσα σε ένα κτήριο των αρχών του 1900, συνολικού εμβαδού 100.000 τετραγωνικών, που κάποτε χρησιμοποιούνταν ως αποθήκη της εταιρείας James Robertson.

ο βρετανικός "Guardian" σε δημοσίευμα της 21^{ης} Ιουνίου.

Οι πέντε δεν τα παράτησαν. Για αρχή, χτύπησαν την πόρτα του δήμου του Τορόντο, ο οποίος έδωσε ό,τι του ζήτησαν: εγγυοδοσία. Με την εγγύηση του δήμου, η ομάδα μπόρεσε να διαπραγματευτεί καλύτερους όρους για ένα ενυπόθηκο τραπεζικό δάνειο ύψους 4,5 εκατ. δολ. Ωστόσο, τα υπόλοιπα 2 εκατ. ακόμη έλειπαν.

■ Και εγένετο Κοινωνικό Ομόλογο

Η ομάδα που ξεκίνησε το όλο εγχείρημα συνειδητοποίησε τότε ότι μπορεί να βρισκόταν

κοινόχρηστοι εργασιακοί χώροι για social innovators: εκτός από τους δύο στο Τορόντο, το Μάιο του 2013 άνοιξε και ένας τρίτος, αυτή τη φορά στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης. Και το παράδειγμα αυτό είναι ένα από πολλά.

Σύμφωνα με έρευνα του Οργανισμού Κοινωνικών Επενδύσεων, το ύψος του ενεργητικού των επενδύσεων με κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη στον Καναδά (γνωστών και με τον όρο «impact investments») ανήλθε πέρυσι στα 5,3 δισ. δολ, αυξημένο κατά 20% σε σχέση με το 2010. Αντίστοιχα, στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν δρομολογηθεί μια σειρά από φορολογικά και οικονομικά κίνητρα για κοινωνικές επενδύσεις, καθώς και το Κοινωνικό Χρηματιστήριο (Social Stock Exchange).

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ...ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΤΙΣ ΠΙΣΤΕΣ ΤΟΥ LE MANS

Η θρυλική διοργάνωση «24 ώρες του Le Mans» έκλεισε φέτος τα 90 και, από το 1923, οπότε ξεκίνησε, μέχρι σήμερα, βρίσκεται στην πρωτοπορία των τεχνολογικών εξελίξεων σε ό,τι αφορά τα αγωνιστικά (και όχι μόνο) αυτοκίνητα. Τα τελευταία χρόνια, γράφουν οι New York Times, η διοργάνωση μπήκε σε μια νέα εποχή, αυτή της ανάπτυξης «κοινωνικά υπεύθυνης» τεχνολογικής καινοτομίας και δεν αποκλείεται σύντομα να καταφέρει για τα υβριδικά αυτοκίνητα ό,τι πέτυχε στο παρελθόν για εκείνα με κινητήρες ντίζελ και για πολλές άλλες τεχνολογίες πάνω στους τέσσερις τροχούς.

■ Λιγότερα pit stops, περισσότερες πιθανότητες για νίκη

Ένας μεγάλος παράγοντας για τη νίκη είναι η αξιοπιστία και η οικονομία καυσίμου (λιγότερα pit stops). Έτσι, στο πλαίσιο της επίδωξης αυτού του σκοπού, το 2006 επιτράπηκε για πρώτη φορά η χρήση αυτοκινήτων με κινητήρες που «καινε» ντίζελ. Το 2008 ήταν η σειρά των βιοκαυσίμων με 10% αιθανόλη για τους βενζινοκινητήρες και βιο-ντίζελ για τους ντιζελοκινητήρες, με την Audi να είναι η πρώτη που χρησιμοποίησε τα καύσιμα αυτά σε συνεργασία με τη Shell. Από το 2009 και μετά, οι κανονισμοί της διοργανώτριας ACO (Automobile Club de l' Ouest) για τον αγώνα επιτρέπουν υβριδικά αγωνιστικά. Και αυτά βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.

■ Αξιοποιώντας τη θερμική ενέργεια από τα φρεναρίσματα

Σύμφωνα με το δημοσίευμα, πέντε από τα κορυφαία αυτοκίνητα της φετινής αναμέτρης

1. www.Officingtoday.com
To Center of Social Innovation στο Τορόντο αποτελεί έναν συνεργατικό χώρο όπου οι άνθρωποι με καινοτόμες ιδέες στον χώρο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας μπορούν να εργάζονται απερίσπαστοι

2. www.amaliorey.com
Center of Social Innovation στο Τορόντο

3. www.blogto.com
Center of Social Innovation στο Τορόντο

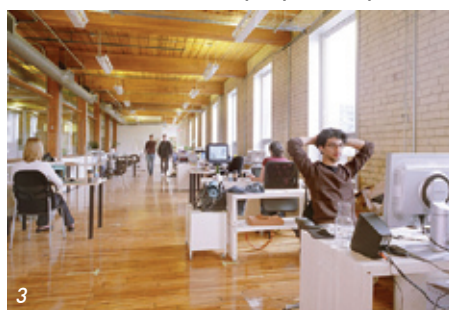
4. *New York Times*
Οι "24 ώρες του Le Mans" δεν αποτελούν μόνο έναν μαραθώνιο αγώνα αυτοκινήτων, αλλά και έναν μαραθώνιο δοκιμής νέων τεχνολογιών. Τα υβριδικά έχουν και φέτος την τιμητική τους, ενώ από του χρόνου τα κριτήρια συμμετοχής, ως προς το είδος του χρησιμοποιούμενου καυσίμου, προβλέπεται να "ανοίξουν" κι άλλο.

■ Λίστα αναμονής

Η ιδέα όχι απλά πέτυχε, αλλά «απογειώθηκε». Τα 5000 τετραγωνικά πόδια γέμισαν άμεσα από social innovators, ενώ ιδιώτες και οργανισμοί μπήκαν σε λίστα αναμονής για να αποκτήσουν το δικό τους χώρο σε αυτό το κτήριο-hub καινοτόμων ιδεών για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Μέχρι το 2009, το Κέντρο Κοινωνικής Καινοτομίας (CSI), όπως το ονόμασαν οι πέντε εμπνευστές του, καταλάμβανε ήδη 20.000 τετραγωνικά του κτηρίου Robertson και η ζήτηση για χώρους εξακολουθούσε να μεγαλώνει. Τότε, χρειάστηκε να βρεθεί νέος χώρος, ο οποίος και εντοπίστηκε στην καρδιά του Τορόντο. Μόνο που υπήρχε ένα πρόβλημα. Ποιο; Το σύνθημα. Χρειάζονταν περισσότερα χρήματα, που δεν υπήρχαν. Για να αγοραστεί και να ανακαινισθεί το νέο κτήριο, εμβαδού 36.000 τετραγωνικών ποδιών, έπρεπε να βρεθούν ούτε λίγο ούτε πολύ 6,5 εκατ. δολ., όπως αναφέρει

μπροστά σε ένα έλλειμμα κεφαλαίων, αλλά ταυτόχρονα βρισκόταν δίπλα σε μια συνεργασιμη τοπική κοινωνία. Έτσι, το CSI εξέδωσε το Κοινωνικό Ομόλογο (Community Bond). Ως εκδότης του ομολόγου, δεσμεύτηκε έναντι των πιστωτών του (δηλαδή των κατόχων των ομολόγων, που προέρχονταν από την τοπική κοινωνία) ότι θα πάρουν τα λεφτά τους πίσω σε πέντε χρόνια και μάλιστα με επιτόκιο 4%. Τους έπεισε. Σε μόλις τέσσερις μήνες, συγκεντρώθηκαν 1,4 εκατ. δολ και τελικά όλο το ποσό. Η ανάπτυξη της κοινωνικής καινοτομίας στον Καναδά έχει ανάψει τη «σπίθα» για την κατεύθυνση ολοένα μεγαλύτερων επενδυτικών κεφαλαίων σε πρωτοβουλίες που δημιουργούν κοινωνικό και περιβαλλοντικό όφελος και ταυτόχρονα αποφέρουν κάποια κέρδη. Το παράδειγμα του CSI ακολούθησαν σύντομα και άλλοι οργανισμοί και, πλέον, δεν είναι κάτι ασυνήθιστο. Υπό τη σκέπη του CSI λειτουργούν σήμερα τρεις

CENTRE FOR SOCIAL INNOVATION

σης, φτιαγμένα από δύο κατασκευαστές (Audi και Toyota) φέρουν υβριδικούς κινητήρες, που χρησιμοποιούν ντίζελ, αλλά και ενέργεια προερχόμενη από σύστημα ανάκτησης της θερμικής ενέργειας του φρεναρίσματος (reusable energy recuperation technology from braking).

Μάλιστα, από το 2014, οι διοργανωτές προτίθενται να ανοίξουν ακόμη περισσότερο τους κανόνες των κριτηρίων συμμετοχής, ώστε να ενθαρρυνθεί περαιτέρω η ανάπτυξη καινοτομίας στα υβριδικά αυτοκίνητα.

«Όσο περισσότερο καταφέρνουν να δημιουργήσουν ενέργεια που δεν προέρχεται από ορυκτά καύσιμα, τόσο μεγαλύτερες επιδόσεις θα πετυχαίνουν [οι κατασκευαστές]. Όσο καλύτερα αποδίδει το υβριδικό τους σύστημα, τόσο περισσότερους γύρους θα μπορούν να κάνουν τα αυτοκίνητα [χωρίς να χρειάζεται να σταματήσουν για τροφοδοσία καυσίμων], τόσο γρηγορότερα θα μπορούν να φύγουν [από τα pits] και άρα τόσο μεγαλύτερες πιθανότητες θα έχουν να κερδίσουν», δήλωσε ο πρόεδρος της ACO, Pierre Fillon.

ΤΟ ΞΥΛΟ ΕΙΝΑΙ (;)ΤΟ ΝΕΟ ΑΤΣΑΛΙ

Το υλικό δεν είναι καινούριο, αλλά μετά το 2009 και με αφετηρία το Λονδίνο, χρησιμοποιείται καινοτόμα, σε κατασκευές στις οποίες μέχρι πρότινος πρωταγωνιστούσαν κυρίως το ασάλι, ο χάλυβας, το μπετόν και το γυαλί: ο λόγος για το ξύλο και τους ξύλινους ουρανοξύστες, που έχουν αρχίσει να υψώνονται σε διάφορες μητροπόλεις ανά τον κόσμο, από τα αστικά κέντρα της πρωτοποριακής Σκανδιναβίας μέχρι τον αραιοκατοικημένο Καναδά.

Η Σουηδία ενδέχεται να μπει και αυτή σύντομα στο "παιχνίδι", βάζοντας στο τραπέζι τα σχέδια για έναν ουρανοξύστη από ξύλο στη Στοκχόλμη. Μάλιστα, οι Σουηδοί ποντάρουν εξαρχής ψηλά, αφού το κτήριο προβλέπεται να έχει 34

5

ορόφους, όταν σήμερα ο υψηλότερος ουρανοξύστης του είδους (με οικιστική χρήση) διαθέτει μόνο δέκα.

Το σχέδιο του νέου οικοδομικού "γίγαντα" δη-

6

μιουργήθηκε από τα αρχιτεκτονικά γραφεία Berg/CF Moller Architects, Dinell Johansson and Tyrens (τα οποία συγκρότησαν το σχήμα HSB 2.0), με την αφορμή του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού της Στοκχόλμης για το 2023. Βάσει της πρότασης της ομάδας των σχεδιαστών (που δεν έχει εγκριθεί ακόμη, αφού εξίσου αξιόμαχη θεωρείται η πρόταση ενός ανταγωνιστικού σχήματος), στον σκελετό του κτηρίου (πυλώνες και συνδέσμους) θα χρησιμοποιηθεί μασίφ ξύλο, ενώ και στο εσωτερικό, τα πάντα θα είναι ξύλινα: τοίχοι, ταβάνια, πατώματα και κουφώματα.

■ «Πράσινος» από την κορυφή μέχρι το ισόγειο

Ο ουρανοξύστης θα είναι "πράσινος" γενικότερα και όχι μόνο σε ό,τι αφορά το βασικό δομικό υλικό του: στην οροφή του θα υπάρχουν ηλιακά πάνελ και κάθε διαμέρισμα θα διαθέτει μια βεράντα καλυμμένη με γυαλί, η οποία θα συμβάλλει στην εξοικονόμηση ενέργειας. Παράλληλα, θα υπάρχει ένας κοινόχρηστος χειμερινός κήπος και κάθετη βλάστηση σε διάφορα σημεία της κατασκευής. Και, φυσικά, από ένα κτήριο στη Στοκχόλμη δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να λείπει μια ειδικά διαμορφωμένη αποθήκη για να "παρκάρουν" οι ένοικοι τα ποδήλατά τους.

Πατρίδα της τάσης των ξύλινων ουρανοξυστών είναι το Λονδίνο, όπου δημιουργήθηκε το 2009 ο πρώτος, ύψους εννέα ορόφων. Το ψηλότερο κτήριο του είδους (ξύλινος ουρανοξύστης με οικιστική χρήση) απαντάται σήμερα στη Μελβούρνη: πρόκειται για τα δεκαόροφα "Forte Apartments", που είναι φτιαγμένα από σταυρωτή επικολλητή ξυλεία (cross laminated timber) και για τα οποία έχουμε ήδη γράψει σε προηγούμενο τεύχος του «Τεχνολογικού». Πέραν του νέου εγχειρήματος στη Στοκχόλμη, ένας ακόμη ξύλινος ουρανοξύστης -27,5 μέτρων- δημιουργείται στον Καναδά για να στεγάσει το Κέντρο Καινοτομίας για την Ξυλεία και το Ντιζάιν (WIDC) του διάσημου αρχιτέκτονα Μάικλ Γκριν με έδρα το Βανκούβερ. Όταν ολοκληρωθεί, το κτήριο θα είναι το ψηλότερο του είδους στη Βόρεια Αμερική.

■ Γιατί όλη αυτή η μανία με το ξύλο;

Γιατί όλη αυτή η μανία με το ξύλο; "Το ξύλο είναι ένα από τα πιο καινοτόμα δομικά υλικά της φύσης: η παραγωγή του δεν έχει απόβλητα και δεσμεύει διοξείδιο του άνθρακα. Έχει μικρό βάρος, αλλά μεγάλη φέρουσα ικανότητα σε σχέση με την ελαφρύτητά του", λέει η σχεδιαστική ομάδα της Στοκχόλμης.

Ενώ ο Μάικλ Γκριν, σε πρόσφατη μελέτη με τίτλο "The case for tall buildings", υπερθεματίζει: "Το ξύλο είναι το πιο σημαντικό δομικό υλικό που χρησιμοποιούμε σήμερα και μεγαλώνει με τον ήλιο. Όταν συγκοιμίζεται με περιβαλλοντική υπευθυνότητα το ξύλο είναι ένα από τα καλύτερα εργαλεία για τους αρχιτέκτονες και τους μηχανικούς, στην προσπάθειά τους να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου". ■

ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΑΘΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ:

- Περισσότερα για τους ξύλινους ουρανοξύστες στο [designbuildingsource](http://designbuildingsource.com). <http://designbuildingsource.com.au/34-storey-wooden-skyscraper-proposed-for-stockholm> (21/6/2013)
- Περισσότερα για την κοινωνική καινοτομία στον *Guardian*, στο [link: http://socialenterprise.guardian.co.uk/social-enterprise-network/2013/jun/21/social-innovation-triggers-investment-canada](http://socialenterprise.guardian.co.uk/social-enterprise-network/2013/jun/21/social-innovation-triggers-investment-canada) (21/6/2013)
- για την καινοτομία στους πίστες αγώνων στους *New York Times*, στο [link: http://www.nytimes.com/2013/06/21/sports/autoracing/giving-innovation-a-racing-showcase.html?pagewanted=all&_r=0](http://www.nytimes.com/2013/06/21/sports/autoracing/giving-innovation-a-racing-showcase.html?pagewanted=all&_r=0) (20/6/2013)

5, 6. *Building designsource*
Ο προτεινόμενος ξύλινος ουρανοξύστης της Στοκχόλμης θα έχει ύψος 34 μέτρων και θα είναι γενικότερα "πράσινος", αφού μεταξύ άλλων θα έχει κάθετους κήπους.